

Doelstelling 4: Klimaatrobuust wonen

Stad en OCMW Lier

Paradeplein 2, bus 1

2500 LIER

NIS-code 12021

Burgemeester: Rik Verwaest

Algemeen Directeur: Katrijn Bosschaerts

Financieel Directeur: Bart Luyckx

Volgnummer Budgettair Journaal : 10065171

Omschrijving doelstelling

Het realiseren van klimaatrobuust wonen in Lier. De focus ligt enerzijds op de energietransitie en anderzijds op de klimaatadaptatie van het privaat gebouwenpatrimonium.

Tegen 2030 is het de LEKP uitdaging om 940 collectief georganiseerde energiebesparende renovaties te realiseren, waarvan 461 projecten tot een volledig fossielvrije renovatie moeten leiden. Bijkomend stelt het LEKP dat er klimaattafels moeten georganiseerd worden waarop 940 burgers (woonheden) worden uitgenodigd tegen het einde van 2024.

Deze indicatoren van het LEKP worden aangevuld met de indicator 'aantal opgestarte dossiers ikv 'MijnVerbouwlening' die begeleid worden door het Energieloket en het aantal verleende adviezen inzake 'MijnVerbouwlening' en 'MijnVerbouwpremie'.

Hoofdstuk

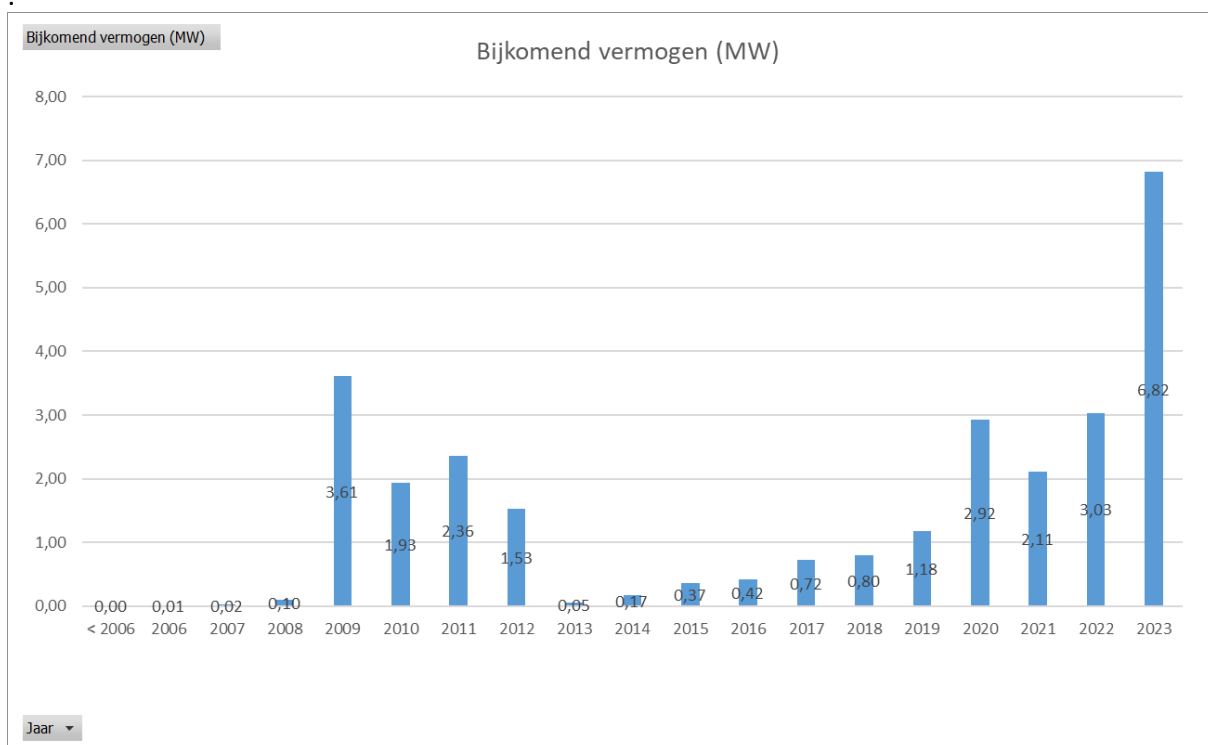
Het realiseren van klimaatrobuust wonen in Lier.

Deze doelstelling bevat drie thema's:

Energietransitie van het privaat gebouwenpatrimonium

- Omtrent renoveren/energie besparen: de Stekr-adviseurs van ons Energieloket staan ter beschikking om inwoners verder te helpen. Hier kan men terecht voor eenvoudige tips en tricks om energie te besparen, maar ook voor hulp bij premies, leningen en offertes. Sinds 1 september kan je ook een renovatiecoach aanvragen voor gratis, onafhankelijke begeleiding op maat: <https://stokr.be/>. De statistieken omtrent het aantal opgestarte dossiers en verleende adviezen in kader van deze dienstverlening werden toegevoegd aan het rapport, maar zijn geen LEKP-indicatoren.
- Zonnewind is eveneens een partner om de energietransitie te versnellen: we organiseren informatiesessies omtrent zonnepanelen en we zetten de algemene werking van Zonnewind als coöperatieve energieorganisatie in de kijker (Energiecafés). We onderzoeken verder ook de mogelijkheden om samen te werken omtrent minder evidente projecten zoals het renoveren van appartementsgebouwen of het opstarten van een wijkrenovatieproject (collectieve renovaties).
- We stellen alleszins vast dat in Lier de verschillende inspanningen met de zonnepanelensessies, toch wel een steentje heeft bijgedragen: in 2023 werden er uiteindelijk 6,82 MW aan nieuwe zonnepanelen geïnstalleerd in Lier. Daarmee groeide het vermogen in Lier met net geen 32%. In absolute cijfers steeg slechts in 24 gemeenten het vermogen meer dan in Lier. We breken daarmee ook ons vorig record met een stijging van bijna 89% ten opzichte van ons vorig recordjaar (2009). Deze cijfers kunnen nog licht verhogen, want de verwerking van de PV-installaties loopt meestal een kwartaal achter ten opzichte van de realiteit.

https://assets.vlaanderen.be/raw/upload/v1705938246/Zonnepanelen-vermogen-aantal-in-Vlaanderen_bfu9uc.xlsx

- Stad Lier nam in de loop van 2021-2023 de volgende initiatieven om burgers te betrekken en te sensibiliseren voor het aanzetten tot actie op vlak van energietransitie (meer draagvlak voor hernieuwbare energie en energetisch renoveren)
  - Infosessies voor de burgers en voor de Vereniging van Mede-eigenaars (specifiek gericht op appartementen) omtrent energetisch renoveren en energietransitie (zonnepanelen) in samenwerking met het Energieloket Stekr en de burgercoöperatie Zonnewind met een totaal aantal deelnemers van 152 (sessie van de burgers) + 71 (sessie van de VME's).
  - Alle informatie die tijdens deze infosessies gegeven werd, is voor iedereen permanent raadpleegbaar via de Klimaatpagina van Stad Lier (<https://www.lier.be/klimaatactieplan> via de volgende linken: groene gevels, Energieloket - advies over energiezuinig wonen en infosessies over zonnepanelen).
- Voor 2024 bekijken we hoe we informatiesessies over renoveren, energietransitie en vergroenen samen kunnen integreren in een gezamenlijk aanbod onder de noemer van 'klimaattafel' en hiermee wijkgericht kunnen communiceren. We bereiden ook de vervolgstappen van een klimaattafel voor en bekijken hoe we een hele wijk kunnen motiveren tot het realiseren van een (fossilvrije) collectieve renovatie.

Klimaatadaptatie van het privaat gebouwenpatrimonium:

- We gaan van start met de opmaak van een stedenbouwkundige verordening waarin we klimaatadaptatieve maatregelen integreren.
- We vergroenen het straatbeeld door de aanleg van geveltuinen bij particulieren te promoten door het organiseren van participatieprojecten. In 2023 heeft de samenwerking met Groene Gevels vzw geleid tot de realisatie van bijkomend 38 geveltuinen. Het project omvatte de volgende fasen:

- het plaatsen van een demomuur aan de stedelijke bibliotheek met verschillende soorten klimhulpen en klimplanten om burgers bij wijze van voorbeeld te informeren.
  - vervolgens een infosessie over het hoe en wat van een geveltuin om burgers te overtuigen van de klimaatadaptieve voordelen van een geveltuin: 75 deelnemers.
  - dan een workshop voor het maken van een plantvak voor de aanleg van een geveltuin, zodat burgers zelf aan de slag kunnen: 13 deelnemers.
  - het participatieproject werd afgesloten door het bevestigen van de klimhulpen aan de gevels van de deelnemers door Groene Gevels vzw: 38 deelnemers. Aanvankelijk waren er 81 geïnteresseerden, maar vanwege objectieve selectievoorwaarden in samenspraak met Groene Gevels VZW, werden er uiteindelijk 38 deelnemers weerhouden.
- We lanceerden de e-catalogus van Natuurbuur die permanent raadpleegbaar is op de website van stad Lier. Dit is een kant-en-klare interactieve online catalogus met gecentraliseerde informatie omtrent eenvoudige oplossingen voor vergroenen, ontharden en opvang van water op en rond de woning. Op geregelde tijdstippen wordt deze e-catalogus gepromoot via sociale media en het stadsmagazine de Peperbus.

Aanpak van energiearmoede:

- Stad Lier kent de stedelijke woonpremie toe voor eigenaars die hun woning verhuren via het Sociaal Verhuurkantoor, waarmee de stad aanknoopt bij haar andere (sociale) doelstellingen. In 2023 werden 3 aanmoedigingspremies en 5 verbeteringspremies toegekend.
- Energiebesparende maatregelen en bewustwording vanuit het OCMW:
  - er werden in 2023 300 spaardouchekoppen en stekkerdozen aangekocht om te verdelen onder kwetsbare groepen.
  - er wordt ingezet op preventie in verband met energiearmoede middels een versoepeling inzake de financiering van huishoudtoestellen om energie te besparen (bijvoorbeeld ijskast, wasmachine,...). De concrete invulling hiervan zal in de loop van 2024 verder uitgewerkt worden.
- Onderzoek naar de opstart van dossiers in kader van het Noodkoopfonds door de projectcoördinator Energiearmoede.
- Verduurzamen van energieverbruik ism IGEMO: de sensibiliseringsactie 'Check je Ketel' wordt aangeboden voor een kwetsbare doelgroep. In 2023 werden er 118 aanvragen ontvangen voor een ketelonderhoud twv 180 euro. Bovendien is in het project een gratis energiescan inbegrepen. Tijdens deze scan worden energiebesparende tips en tricks meegegeven en wordt er bekeken welke energiebesparende maatregelen eventueel in de toekomst nog kunnen genomen worden.
- Indicatoren

Doelstelling 4: Collectieve renovaties

Omschrijving

Woningen energiebesparend renoveren zorgt voor meer gezonde, veilige en comfortabele woningen die door hun structurele aanpassingen minder energie verbruiken. Het verminderde verbruik zal de CO₂ in de atmosfeer reduceren en een lagere energiefactuur opleveren. Om energiebesparende renovaties te promoten en het klimaat te verbeteren, streeft het LEKP 1.0 naar 50 collectief georganiseerde energiebesparende renovaties per 1000 wooneenheden van 2021 t.e.m. 2030.

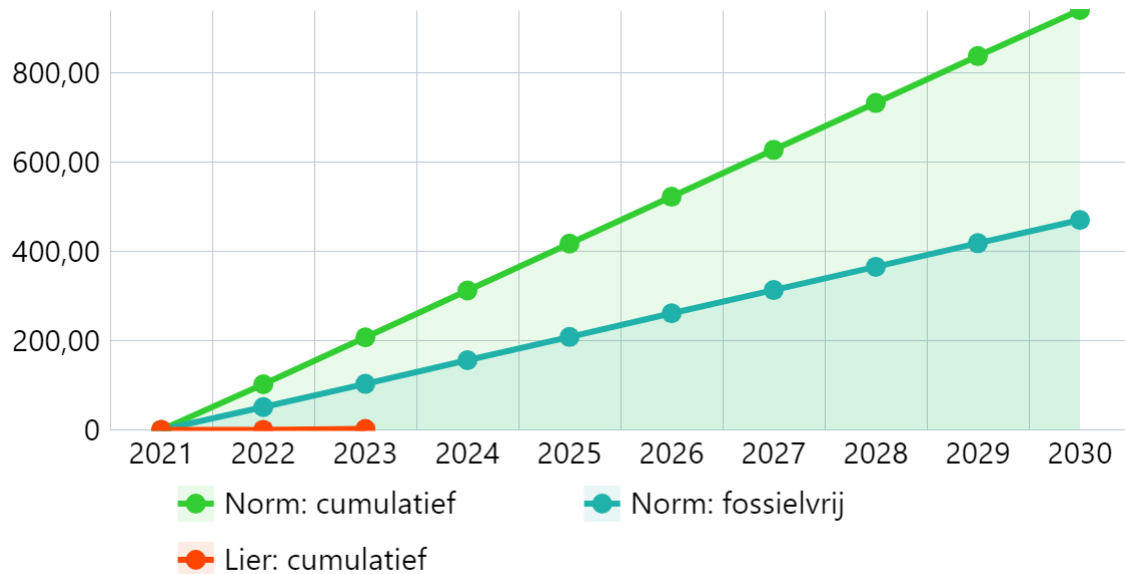
Als we 50 per 1000 wooneenheden collectief energiebesparend renoveren, leidt dit naar schatting tot een energiebesparing van 555GWh in 2030. Voor deze doelstelling tellen alleen volgende energiebesparende maatregelen: dak-, zolder-, vloer- en gevelisolatie, hoogrendementsbeglazing, zonneboiler, ventilatiesysteem, warmtepomp en -boiler.

De lokale besturen die zich engageren voor het LEKP 2.0, streven naar 25 fossielvrije renovaties binnen de 50 collectieve georganiseerde energiebesparende renovaties per 1000 wooneenheden. Met dergelijke diepgaande renovaties, gaat men een sterke sprong vooruit richting klimaatneutraliteit, en wordt vermeden dat er in verschillende rondes wordt gerenoveerd, wat uiteindelijk leidt tot een hogere kostenefficiëntie. Fossielvrije renovaties worden in dit kader beschouwd als woningen die in hun energiebehoefte voor verwarming, koelen en sanitair warm water worden voorzien via een elektrische warmtepomp of groene boiler en via de aansluiting van een energie-efficiënt warmtenet.

Voor Lier betekent dit 18.802 wooneenheden in het kadaster (volgens de laatste meting). Dat wil zeggen dat we 940 collectief georganiseerde energiebesparende renovaties dienen te realiseren, waarvan 470 (50%) fossielvrij (ingevolge LEKP 2.0) tegen 2030.

Hoe verzamelt het Pactportaal de data over deze doelstelling?

Burenpremie bezit de data over collectief georganiseerde energiebesparende renovaties. Fluvius beheert de aanvraag van een burenpremie voor een collectief renovatieproject. Fluvius bundelt en bezorgt deze informatie aan het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA), die de data doorgeeft aan het Pactportaal. Voor deze doelstelling tellen ook de renovaties in appartementen mee, alsook deze in het kader van het Noodkoopfonds. De databronnen die nodig zijn hiervoor, alsook de wijkrenovatietool, worden in de nabije toekomst aan het Pactportaal gekoppeld.

Bron: Pactportaal via Fluvius

Doelstelling 4: Klimaattafels

Omschrijving

Het LEKP wil het klimaat verbeteren door op het lokaal niveau te werken. Zo wil het LEKP 2.0 dat burgers, bedrijven en lokale besturen samenzitten aan klimaattafels om een samenwerking te bekomen. Op klimaattafels worden concrete oplossingen op wijkniveau besproken, die verband houden met de realisatie van de verschillende LEKP-werven (zoals over collectieve renovaties, meer openbare groene ruimte of toegang tot deelmobiliteit).

Een wijkgerichte aanpak voorziet een plan en samenwerking op lokaal niveau. Hierbij krijgt de burger de kans om mee aan het bestuur te werken op het meest lokale niveau: hun woonomgeving. Om de burger een stem te geven, wil het LEKP 2.0 dat 50 per 1.000 wooneenheden worden uitgenodigd voor een klimaattafel ter bespreking van een wijkgerichte aanpak (met een focus op de verduurzaming van de warmtevraag en de synergie tussen de vier werven) voor einde 2024. Voor stad Lier betekent dit 940 uitgenodigde wooneenheden voor een klimaattafel voor het einde van 2024.

Hoe verzamelt het Pactportaal de data voor deze doelstelling?

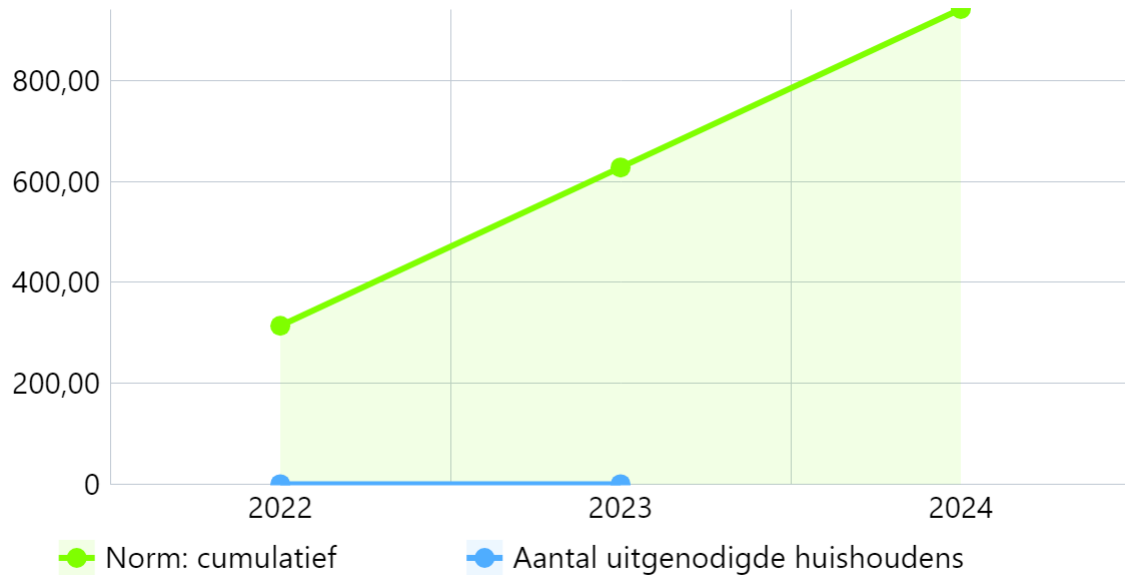
De gemeenteraad of schepencollege van het lokaal bestuur neemt beslissingen over het organiseren van deze klimaattafels. Lokale besturen zijn wettelijk verplicht alle beslissingen van de gemeenteraad te publiceren en te melden bij het Loket voor Lokale Besturen van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB), bij de functie "toezicht". Het Loket voor Lokale Besturen stuurt de data automatisch door naar het Pactportaal.

Voor het LEKP:

Er is geen minimum aantal aanwezigen per klimaattafel vereist. Specifieke huishoudens/inwoners van een wijk worden uitgenodigd op een persoonlijke manier. Dit kan gebeuren via een gerichte mailing naar inwoners die in de betreffende omgeving/straat/wijk wonen.

De klimaattafel werd georganiseerd na de start van het LEKP 2.0 (8 juli 2022).

De uitnodigingen voor een klimaattafel worden verstuurd vóór het einde van 2024.

Bron: Stad & OCMW Lier

Doelstelling 4: Aantal dossiers MijnVerbouweningen

Omschrijving

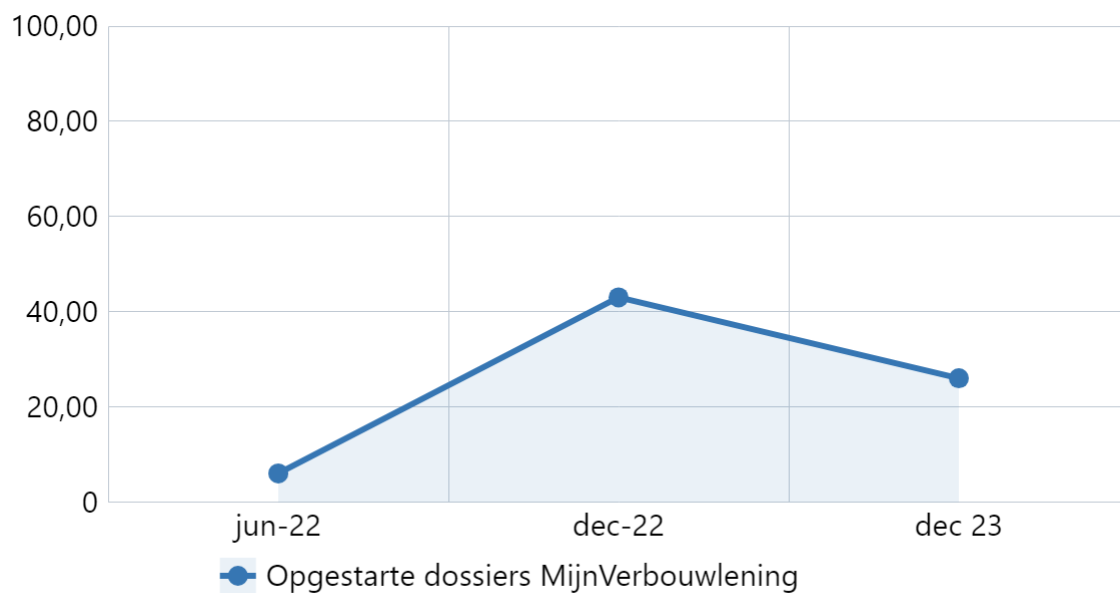
Evolutie van de aanvragen MijnVerbouweningen in Lier (Energiekloket Stekr) waarvoor ook effectief een dossier is opgestart. Dit wil zeggen:

Alle nodige documenten zijn aanwezig.

De aanvraagcriteria zijn nagekeken.

De kandidaten kunnen alvast offertes opvragen en goedkeuren.

Opmerking: betreft GEEN LEKP indicator, maar omdat deze aanvragen een energetische renovatie beogen, willen we deze in de rapportage van het Klimaatactieplan 2.0 bijkomend opnemen.

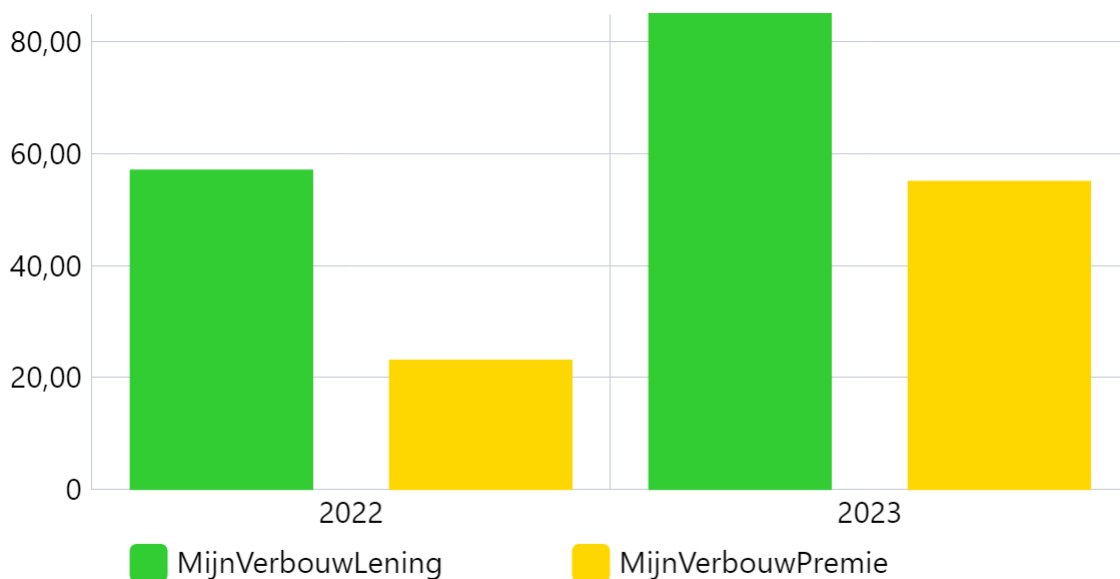
Bron: IGEMO

Doelstelling 4: Aantal adviezen MijnVerbouwLening & MijnVerbouwPremie

Omschrijving

Het aantal verleende adviezen m.b.t. MijnVerbouwLening & MijnVerbouwPremie verleend door het Energieloket Stekr.

Opmerking: betreft GEEN LEKP indicator, maar omdat deze adviezen kaderen binnen een energetische renovatie, willen we deze in de rapportage van het Klimaatactieplan 2.0 bijkomend opnemen.

Bron: IGEMO

BBC-acties gekoppeld aan het klimaatactieplan 2.0

- 01/01/KAP/03/12 Verdere uitwerking en uitvoering klimaatplan

Omschrijving (label)

Rapport Lokaal Energie & Klimaatpact 2.0 (LEKP 2.0) 2023

Startdatum

Einddatum

Stand van zaken (status)

Stand van zaken (toelichting)

Coördineren van acties ter uitvoering van het Klimaatactieplan 2.0 (organisatiebreed):

- Start warmtenalyse voor een Warm Lier werd opgemaakt in samenwerking met de provincie Antwerpen en Transition Stories BV. Deze start wamteanalyse brengt een aantal kansen in kaart voor de aanleg van een warmtenet met duurzame energiebronnen. De volgende stap is om de warmtevraag van deze locaties te onderzoeken aan de hand van haalbaarheidsstudie. Drie locaties met kansen staan op de radar:
  - riothermie (influent) voor de Dungenhoeffsite
  - riothermie (effluent, waterzuiveringsinstallaties Aquafin) voor het spootpark Hoge Velden en omliggende woonwijken.
  - aquathermie voor de ontwikkeling van de Sint-Gummarussite (project renovatie van het Heilige Geestgebouw).
- Stad Lier werd geselecteerd voor de deelname aan het onthardingstraject van de provincie Antwerpen samen met Breekijzer vzw en Trage Wegen vzw, genaamd 'Gemeentewegen onder de loep'. Het traject startte in maart 2023 en eindigde in het najaar van 2023. Er vonden een aantal werksessies plaats en een fietsexpeditie maakte het abstracte concreet. Het traject eindigde met de ondertekening van een engagementsverklaring door stad Lier. Deze verklaring behelst concrete acties voor de verdere doorwerking van de onthardingsreflex binnen de organisatie.
- Ook de burger wordt gestimuleerd om over te gaan tot ontharding. Daarvoor heeft stad Lier deelgenomen aan het Vlaams Kampioenschap Tegelwippen georganiseerd door het Departement Omgeving en Breekijzer vzw gedurende de periode 31/03/2013 tem 31/10/2023. De definitieve tegelstand bedroeg 1.510 gewipte tegels of 40 tegels per 1.000 inwoners (TPI).

- Om het klimaatbewust leven en ondernemen in Lier te stimuleren vervult stad Lier een verbindingsrol.
  - Voor het scholenproject 2Impresz van IGEMO werden 3 scholen geselecteerd voor de opstart tijdens het schooljaar 2023-2024. De kennis van dit project wordt bovendien gedeeld met alle scholen via een digitale nieuwsbrief. Daarnaast brengen we scholen op hoogte van de mogelijkheden om hun speelplaats te ontharden en te vergroenen zoals bijvoorbeeld de projectenoproepen van de provincie Antwerpen (Groene Oase) en het Agentschap voor Natuur en Bos (Natuur in je school).
  - Ook voor ondernemers kan de stad een verbindende rol vervullen. De interesse van vzw Duwijck om een energiegemeenschap op te richten wordt opgepikt. Vanuit het Lokaal Energie en Klimaatpact is er ondersteuning mogelijk door de streekintercommunales (via de zogenaamde assistentiehubs) voor de realisatie van een energiegemeenschap. De VZW Duwijck is inmiddels in samenwerking met LOVITAS gestart met een onderzoek naar de energiestromen/verbruiken, maar er is nu meer ondersteuning nodig om de energiegemeenschap verder vorm te geven. Het gaat om een 12-tal bedrijven van de KMO-zone Duwijck die geïnteresseerd zijn om een energiegemeenschap op te starten en energie te delen.
- Om het klimaatrobuust wonen in Lier verder te ondersteunen heeft stad Lier:
  - het Stekr/SUPRA project in samenwerking met IGEMO verlengd: Stekr is het Energieloket voor advies inzake energie, energielening en premies, inclusief het SUPRA-project met 5 renovatiecoaches die ter beschikking staan voor het volledig ontzorgen van individuele trajecten van A-Z bv energiescan, dan opmaken van een stappenplan voor de renovatie en advies bij het vergelijken van offertes.
  - de samenwerking opgestart met de burgercoöperatie Zonnewind:
    - verschillende infosessies omtrent benoemen en energietransitie (zonnepanelen) vonden het afgelopen jaar plaats. De informatie naar aanleiding van deze infosessie staat permanent ter schikking voor raadpleging op de klimaatpagina van de website van stad Lier.
    - samen met Zonnewind wilt stad Lier een project met burgerparticipatie opstarten voor het gemeentelijk patrimonium om de energietransitie te ondersteunen. Momenteel onderzoekt Zonnewind de haalbaarheidsstudie voor de installatie van zonnepanelen op het dak van de sporthal de Jutteneer en de aangrenzende BKO te Koningshooikt. Ook het aspect van energiedelen zal hierbij aan bod komen en onderzocht worden.
  - de samenwerking opgestart met Groene Gevels vzw: om het straatbeeld te vergroenen werd een participatieproject uitgestippeld met de volgende fasen :
    - het plaatsen van een demomuur aan de stedelijke bibliotheek
    - een infosessie over het hoe en wat van een geveltuin
    - een workshop voor het maken van een plantvak voor de aanleg van een geveltuin

- een participatiemoment voor het installeren van een klimhulp door Groene Gevels vzw
- de e-catalogus van Natuurbuur gelanceerd. De promotiecampagne wordt op regelmatige tijdstippen geherlanceerd rekening houdend met de meest effectieve acties per seizoen of acties die het hele jaar door kunnen opgestart worden.

- 01/01/KAP/03/24 Aanwenden van de stedelijke woonpremie

Omschrijving (label)

Rapport Lokaal Energie & Klimaatpact 2.0 (LEKP 2.0) 2023

Startdatum

Einddatum

Stand van zaken (status)

Stand van zaken (toelichting)

In 2022 werden 14 aanmoedigingspremies en 1 verbeteringspremie toegekend.

In 2023 (stavaza 8/12/2023) werden 3 aanmoedigingspremies en 5 verbeteringspremies toegekend.

De premies (in het bijzonder de mogelijkheden van de verbeteringspremie) werden opnieuw in het licht gezet bij de SVK-medewerkers.

- 01/01/SAP/02/03 Opmaak algemene stedenbouwkundige verordening

Omschrijving (label)

Startdatum

01-04-2022

Einddatum

31-12-2024

Stand van zaken (status)

Stand van zaken (toelichting)

De actie werd opgestart:

- Alle stedelijke BGO's (beleidsmatig gewenste ontwikkelingen) en visienota's werden aangeleverd aan advocatenkantoor GD&A om de opmaak van een stedenbouwkundige verordening op te starten.
- De opstartmeeting met GD&A vond plaats.
- Collegebesluit van 28 november 2022:
  - het college beslist tot opmaak van een algemene stedenbouwkundige verordening die volgende thema's omvat: bouwkundig erfgoed, woonkwaliteit & (alternatieve) woonvormen, uiterlijke kwaliteiten van percelen en gebouwen, publiciteit, aspecten openbaar domein, duurzame aspecten, mobiliteit en parkeren.
  - het college beslist dat deze verordening zal opgemaakt worden door de administratieve diensten met GD&A als juridische ondersteuning.
- Kennisname college op 27 november 2023:
  - het college neemt kennis van de plan van aanpak tot opmaak van een algemene stedenbouwkundige verordening.

